

Vážený pan

Prof. Mgr. Jaroslav Miller, M.A., Ph.D.

Rektor Univerzity Palackého v Olomouci

K čj. UPOL-58313/9410-2018

Stanovisko Přezkumné komise UP v Olomouci podané v souladu s § 47d odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vysokých školách“) ve spojení s čl. 7 odst. 1 a 2 Řádu Přezkumné komise Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 2. listopadu 2017, v řízení o vyslovení neplatnosti vykonání součásti státní závěrečné zkoušky absolventky Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v prezenční formě magisterského studijního programu Právo a právní věda M6805, oboru Právo PRÁV, uskutečňovaného na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci [REDAKCE]

Složení Přezkumné komise UP v Olomouci:

[REDAKCE] (člen komise)

[REDAKCE] (předseda komise)

[REDAKCE] (člen komise)

[REDAKCE] (člen komise)

[REDAKCE] (člen komise)

[REDAKCE] (člen komise)

[REDAKCE] (člen komise)

Stanovisko Přezkumné komise UP

Přezkumná komise UP ve výše uvedeném složení navrhuje rektorovi UP v Olomouci vyslovit neplatnost vykonání součásti státní závěrečné zkoušky absolventky Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v prezenční formě magisterského studijního programu Právo a právní věda M6805, oboru Právo PRÁV, uskutečňovaného na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci [REDAKCE]

Odůvodnění stanoviska Přezkumné komise UP

Podle ust. § 47c odst. 2 písm. b) zákona o vysokých školách vysloví rektor rozhodnutím neplatnost vykonání součásti státní závěrečné zkoušky, pokud osoba, o jejíž státní zkoušku, resp. její součást jde, v důsledku jiného úmyslného jednání proti dobrým mravům, neuvedeného v písmenu a) § 47 odst. 2

zákona o vysokých školách, splnila jen zdánlivě podmínky nebo předpoklady stanovené zákonem o vysokých školách, studijním programem nebo studijním a zkušebním řádem pro konání a úspěšné vykonání státní zkoušky nebo její součásti, šlo-li o soustavné jednání proti dobrým mravům.

Přezkumná komise UP vyšla z předložené spisové dokumentace a podkladů daného řízení, zejména pak ze zvukové nahrávky telefonického hovoru mezi [REDAKCE] a [REDAKCE], uskutečněného z telefonního čísla [REDAKCE] na telefonní číslo [REDAKCE]. Ze zvukové nahrávky hovoru vyplývá zcela jednoznačně, že veřejnoprávní část státní závěrečné zkoušky z předmětů Správní právo a Trestní právo, která se konala dne [REDAKCE] na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v čase mezi [REDAKCE], vykonala [REDAKCE] za pomoci zakázané nápovědy a diktování odpovědí na vytažené státnicové otázky ze strany [REDAKCE], s níž byla po celou dobu výkonu státní závěrečné zkoušky v telefonickém kontaktu. Taktéž z výtisku obrazovky (prinstscreen) ze software All Calls Recorder (ACR) [REDAKCE], se podává, že mezi [REDAKCE] a [REDAKCE] proběhl telefonický hovor dlouhý 1 hodinu 8 minut 33 sekund, a to dne [REDAKCE] od [REDAKCE] hodin (čas počátku hovoru).

Za použití technického zařízení – miniaturního reproduktoru v uchu a k němu dodanému mikrofonu, jak plyne z podnětu [REDAKCE] ze dne 21. 3. 2018 adresovaného rektorovi k zahájení řízení o vyslovení neplatnosti státní závěrečné zkoušky nebo její součásti, tak [REDAKCE] byla schopna v průběhu celé státní zkoušky komunikovat s [REDAKCE], přičemž se jednalo o oboustrannou komunikaci, byť – logicky - s převahou mluveného slova na straně [REDAKCE]. Tímto postupem byla [REDAKCE] schopna nahlas sdělit [REDAKCE] vytažené zkušební otázky z obou předmětů, dále naslouchat odpovědím, které jí [REDAKCE] následně diktoval, jakož i po něm opakovat nebo jinak ve svůj prospěch využít jeho odpovědi a sdělení, kterými v průběhu ústního zkoušení reagoval [REDAKCE] na dotazy zkoušejících členů komise.

Z nahrávky telefonického rozhovoru jednoznačně plyne, že šlo o záměrnou a oboustrannou komunikaci mezi [REDAKCE] a [REDAKCE]. Například v minutě 1.52 nahrávky [REDAKCE] říká: „Pokud jsi ready, vzdychni“ a následuje povzdech [REDAKCE]. Obdobně reaguje vzdychnutím na výzvu [REDAKCE] v 15.35 – 15.58, aby ho ujistila, že správně slyšel z její strany název otázky „Trestní odpovědnost právnických osob“. Dále v minutě 41.50 – 42.00 opakuje [REDAKCE] po [REDAKCE] výraz „materiální“ jako jeho nápovědu na dotaz položený zkoušejícím. Zcela stejně pak činí [REDAKCE] v minutě 43.00 – 43.20, opět po [REDAKCE] opakuje výraz „materiální“ jako svoji odpověď na dotaz zkoušejícího. V minutě 47.18 – 47.30 jí [REDAKCE] napovídá odpověď „správní obvod“, kterou pak [REDAKCE] opakuje zkoušejícímu. V 52.00 – 52.30 napovídá [REDAKCE], že jde o Ministerstvo vnitra, ta opět opakuje. V čase 56.30 – 56.50 – nápověda „subvence“, opět [REDAKCE] opakuje zkoušejícímu. V 59.00 – 60.00 minutě hovoru – nápověda „jeden až dvacet let“, opět opakuje. Na samý závěr hovoru pak [REDAKCE] říká: „Zavolej mi normálně, ať nejsi nápadná“. [REDAKCE] odpovídá: „Dobře“ (1:08 až konec nahrávky).

Přezkumná komise má tedy jednoznačně za to, že šlo o úmyslné jednání [REDAKCE], kdy zcela vědomě a cíleně komunikovala za pomoci mobilního telefonu s [REDAKCE] po celou dobu přípravy i průběhy státní závěrečné zkoušky. [REDAKCE] musela vědět, že svým jednáním porušuje chráněný zájem – v tomto případě zájem na řádném a zákonném průběhu státní závěrečné zkoušky, porušit jej chtěla nebo s tím přinejmenším byla ztotožněna. Její úmyslné jednání je předloženou nahrávkou dle stanoviska komise jednoznačně podloženo.

Současně jde o jednání proti dobrým mravům. Lze konstatovat, že právní řád se v mnoha směrech prolíná s řádem morálním a platí to nejen v oblasti soukromoprávní, ale i veřejnoprávní. Právní řád, který má účinně sloužit ke splnění svých cílů, se musí opírat o akceptaci u svých skutečných či potenciálních adresátů. Musí proto při svém uskutečňování brát v úvahu i rozhodující ideje a představy, jež danou společnost utváří a jsou mnohotvaré a proměnlivé. Obecně dobré mravy představují mimoprávní hodnoty společné určité společnosti na určitém stupni jejího vývoje – chápané jako nezpochybnitelné minimum slušnosti všech spravedlivě uvažujících jedinců. A přestože vyjadřují mimoprávní hodnoty, přiznává jim právní řád určitou právní relevanci, čímž vyjadřuje jednak svou sounáležitost a vazbu na širší společenský řád, jednak se chrání před narušením vlastní koherence, autority a smyslu. Podle Ústavního soudu se dobrými mravy rozumí souhrn „*etických, obecně zachovávaných a uznávaných zásad, jejichž dodržování je mnohdy zajišťováno i právními normami tak, aby každé jedno jednání bylo v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti. Tento obecný horizont, který vývojem společnosti rozvíjí i svůj morální obsah v prostoru a čase, musí být posuzován z hlediska konkrétního případu také právě v daném čase, na daném místě a ve vzájemném jednání účastníků právního vztahu*“.¹ Obdobně pak podle Nejvyššího soudu se za dobré mravy považuje souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji „*osvědčují jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence, jsou sdíleny rozhodující částí společnosti a mají povahu norem základních*“.² S ohledem na výše uvedené lze bez jakýchkoli pochyb považovat výše popsané jednání [redacted] za rozporné s dobrými mravy, neboť takovéto zakázané napovídání a podvodné jednání u státních zkoušek není zásadně v souladu se zásadami a principy uznávanými českou společností a společenským řádem jakožto tzv. dobré mravy v oblasti jak obecně jednání a počínání si člověka ve společnosti, tak konkrétně i v rámci plnění povinností studenta vysoké školy.

Svým jednáním [redacted] splnila jen zdánlivě podmínky a předpoklady stanovené zákonem o vysokých školách, studijním programem nebo studijním a zkušebním řádem pro konání a úspěšné vykonání státní zkoušky nebo její součástí. Obecně jakákoli zkouška či jiný způsob ověřování znalostí předpokládá, že jde o znalosti a vědomosti pouze a výlučně osoby zkoušené, které nabyla a jež prezentuje sama a za sebe v průběhu zkoušky. Pouze takové znalosti a vědomosti mohou být hodnoceny a brány jako relevantní pro posouzení, zda osoba zkoušku řádně vykonala, či nikoli. Zákon o vysokých školách pak v § 63 odst. 1 a 2 stanoví, že studijní povinnosti studenta vyplývají ze studijního programu a studijního a zkušebního řádu, přičemž student je povinen dodržovat vnitřní předpisy vysoké školy a jejích součástí. Studijní a zkušební řád UP pak v čl. 24a odst. 1 hovoří o tom, že pokusí-li se student podvodem nebo za použití nedovolených prostředků ovlivnit výsledek zápočtu, kolokvia či zkoušky, nebude mu zápočet udělen či kolokvium uděleno, resp. zkouška bude hodnocena stupněm „F“. Podle čl. 54 odst. 1 a 2 téhož předpisu pak je student odpovědný za disciplinární přestupek, pokud zaviněně poruší povinnosti stanovené právními předpisy nebo vnitřními předpisy UP a jejích součástí, přičemž za porušení povinností studenta se považuje i podvodné jednání související s plněním studijních povinností a vykazováním jejich splnění. Z daného a contrario jednoznačně plyne, že student je povinen plnit své studijní povinnosti nejen samostatně a sám, osobně, ale též řádně a čestně, bez jakýchkoli podvodných jednání. Svým jednáním tedy [redacted] splnila podmínky státní závěrečné zkoušky a ukončení studia jen zdánlivě a v rozporu s právními předpisy i vnitřními předpisy UP, když používala zakázanou nápovědu ze strany [redacted] po celou dobu konání státní zkoušky. Státní zkoušku tak nevykonala samostatně.

¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 2. 1998, sp. zn. II. ÚS 249/97.

² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. 3 Cdo 69/96. Srov. i další rozsudky Nejvyššího soudu k dobrým mravům a jejich vymezení: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 6. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1880/1999; či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. 30 Cdo 664/2002.

Ustanovení § 47c odst. 2 písm. b) zákona o vysokých školách v neposlední řadě vyžaduje, aby šlo o *soustavné* (nebo opakované) jednání proti dobrým mravům. I toto hledisko bylo dle Přezkumné komise daným jednáním [REDAKCE] naplněno. Komise hodnotila její jednání v průběhu konání veřejnoprávní části státní závěrečné zkoušky, což byla doba zhruba 60 – 70 minut, jak plyne z nahrávky, a zahrnuje jak písemnou přípravu, tak i následné ústní zkoušení. Znak soustavnosti je v případě této skutkové podstaty nezbytné vztáhnout k relativně krátkému a jasně časově vymezenému okamžiku, kterým je průběh státní závěrečné zkoušky, neboť právě o vyslovení její neplatnosti v řízení jde. S ohledem na tuto skutečnost lze konstatovat – a plyne to i z výše uvedených pasáží citovaných z nahrávky telefonického hovoru – že jednání proti dobrým mravům [REDAKCE], tj. komunikace s [REDAKCE] za účelem nápovědy trvala celou dobu průběhu státní zkoušky, tj. šlo o jednání soustavné, nikoli např. jednorázové a krátké využití nedovolené pomůcky v průběhu státní závěrečné zkoušky. Takovým nesoustavným jednáním by mohlo být např. zachycení písemného taháku, který by napovídal na jen některou z otázek, či komunikace mezi studenty spočívající v dílčí nápovědě. V daném případě však byly [REDAKCE] diktovány [REDAKCE] celkem 3 ze 4 otázek a následně [REDAKCE] opakovaně napovídal [REDAKCE] i v průběhu ústní zkoušky, a to jak v části ze správního práva, tak i v části zkoušky z práva trestního.

Pokud jde o námitky [REDAKCE] spočívající v tom, že nahrávku hovoru nelze užít jako důkaz v řízení o vyslovení neplatnosti části státní zkoušky, a to z důvodu porušení práva na soukromí, resp. porušení § 86 občanského zákoníku, Přezkumná komise uvádí následující:

Dle § 86 občanského zákoníku nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod; zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořízené o soukromém životě člověka třetí osobou nebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit.

Předmětná nahrávka se však nijak netýká soukromého života [REDAKCE], neboť zaznamenává nikoli projevy osobní povahy, nýbrž obsah a průběh státní závěrečné zkoušky na vysoké škole, tedy průběh veřejného aktu souvisejícího s ověřováním předpokladů pro získání vysokoškolského diplomu. Vše, co absolventka sděluje na nahrávce, slyšeli přítomní členové komise, popř. další přítomní účastníci. Sdělení prezentovaná na nahrávce [REDAKCE] jsou určena právě zkušební komisi, nikoli primárně druhé telefonující osobě ([REDAKCE]). Taktéž sdělení druhé telefonující osoby ([REDAKCE]) se nijak netýkají soukromí [REDAKCE], nýbrž jde o diktování odpovědí za zjevným účelem pomoci jmenované při vykonání státní zkoušky.

Nejde tak o typický telefonní hovor mezi dvěma účastníky, který je z povahy věci neveřejný, ale o záznam průběhu státní zkoušky, jejíž průběh je naopak ze zákona veřejný (§ 53 odst. 1 zákona o vysokých školách). Stejně tak nelze nahrávku připodobnit tajnému nahrávání soukromého hovoru proběhnuvšího mezi čtyřma očima, neboť jde o záznam průběhu veřejné státní zkoušky.

V nálezů Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1774/14, ze dne 9. 12. 2014, na který odkazuje ve svém vyjádření [REDAKCE], se Ústavní soud přiklonil k možnosti použití nahrávky rozhovoru zaměstnance a zaměstnavatele jako důkazu v pracovněprávním sporu. Ústavní soud zde uvedl, že „pokud obecné soudy nepřipustí jako důkaz účastníkem řízení (zaměstnancem) navrhovanou audionahrávku rozhovoru mezi jím a členem zahraničního vedení zaměstnavatele, způsobí zásadně ovlivnit skutková zjištění v projednávané věci, tzn. přispějí k objasnění skutečného důvodu výpovědi z pracovního poměru, nedůvodně tak upřednostní právo na ochranu osobnosti této nahrávané osoby před právem zaměstnance jako slabší strany sporu na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny

základních práv a svobod“. Ústavní soud dal tedy přednost použitelnosti nahrávky jako důkazu před zájmy nahrávané osoby.

Ústavní soud ve zmíněném nálezu mj. uvádí, že „základním kritériem, jež má vést k rozhodnutí o použitelnosti či nepoužitelnosti záznamu rozhovoru pořízeného soukromou osobou bez vědomí nahrávané osoby jako důkazu v příslušném řízení, je poměrování chráněných práv a zájmů, které se v této soukromé sféře střetávají [...]. Kromě okolností, za nichž byla taková nahrávka pořízena, bude rozhodující i význam právem chráněného či uznávaného zájmu, který je předmětem vlastního řízení, a možnosti, které měl účastník uplatňující informace z nahrávky k dispozici k tomu, aby získal takové informace jiným způsobem než za cenu porušení soukromí druhé osoby“.

Komise v nyní posuzovaném případě vzala v potaz jak okolnosti, za nichž byla nahrávka pořízena (konání státní zkoušky na vysoké škole), chráněný zájem, který je předmětem probíhajícího řízení (zájem na řádném průběhu studia, resp. zabránění podvodům při plnění povinností studentů na vysoké škole), i povahu obsahu nahrávky (tj. záznam průběhu zkoušky, nikoli soukromý telefonát mezi [REDAKCE] a druhou osobou).

[REDAKCE] ve svém vyjádření cituje z uvedeného nálezu pasáž, ve kterém Ústavní soud uvádí: „pokud by však uvedená audionahrávka obsahovala projevy osobní povahy člena zahraničního vedení zaměstnavatele, který si nebyl vědom, že by byl nahráván, převáží v nyní projednávaném případě ochrana práva stěžovatele na spravedlivý proces zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny. Za běžných okolností je svévolné nahrávání soukromých rozhovorů bez vědomí jejich účastníků hrubým zásahem do jejich soukromí. Takovýto postup s rysy záludnosti je ve velké většině případů morálně i právně zcela nepřijatelný, zejména, je-li veden záměrem nahrávanou osobu poškodit“.

Z výše uvedeného jednak vyplývá, že i v případě, že nahrávka obsahuje projevy osobní povahy, je v některých případech přípustné (např. právě v tom, který řešil Ústavní soud) nahrávku jako důkaz použít. Kritériem pro posouzení je intenzita zájmů, které jsou v kolizi. Komise shledala, že zájem na ochraně soukromí [REDAKCE] je velmi slabý, neboť v posuzovaném případě nahrávka projevů osobní povahy neobsahuje, nýbrž zachycuje průběh veřejné státní zkoušky, naopak zájem na odhalení podvodů při získání vysokoškolské kvalifikace je velmi silný, zvláště pak v souvislosti se stále rostoucí dostupností a sofistikovaností řady technických pomůcek či prostředků.

Komise proto shledává předmětnou nahrávku použitelnou jako důkaz ve správním řízení.

S ohledem na vše výše uvedené proto Přezkumná komise UP navrhuje rektorovi UP vyslovit neplatnost vykonání součásti státní závěrečné zkoušky absolventky Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v prezenční formě magisterského studijního programu Právo a právní věda M6805, oboru Právo PRÁV, uskutečňovaného na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci [REDAKCE].

[REDAKCE]
Předsedkyně Přezkumné komise UP

V Olomouci dne